

Bruxelles, 4. prosinca 2023.
(OR. en)

16336/23

CT 193
ENFOPOL 531
COTER 236
JAI 1613
COPEN 432

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	4. prosinca 2023.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	15407/23
Predmet:	Zaključci Vijeća o poboljšanju potpore žrtvama terorizma i njihova priznavanja – <i>zaključci Vijeća (4. prosinca 2023.)</i>

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o poboljšanju potpore žrtvama terorizma i njihova priznavanja, koje je Vijeće (pravosuđe i unutarnji poslovi) odobrilo na 3992. sastanku održanom 4. prosinca 2023.

ZAKLJUČCI VIJEĆA

o poboljšanju potpore žrtvama terorizma i njihova priznavanja

ISTIČUĆI da je terorizam i dalje kritična globalna prijetnja, da predstavlja jedno od najozbiljnijih kršenja vrijednosti Europske unije i ugrožava temeljna demokratska načela kao što su poštovanje ljudskih prava, vladavina prava i socijalna kohezija,

IMAJUĆI NA UMU da se borbi protiv terorizma mora pristupiti ne samo iz sigurnosne perspektive, već i usmjerenjem na izravno pogođene osobe, države članice moraju osigurati sveobuhvatan odgovor na potrebe žrtava terorizma jer zadovoljavanje njihovih potreba nije samo moralna odgovornost, nego i pitanje poštovanja pravnih obveza na temelju međunarodnog prava i prava EU-a,

UZIMAJUĆI U OBZIR činjenicu da se Direktivom o pravima žrtava¹ utvrđuju minimalni standardi za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te da se njome priznaje da je žrtvama terorizma potrebna posebna pozornost, potpora i zaštita zbog posebne prirode kaznenog djela, kao i predloženu reviziju Direktive o pravima žrtava² čiji je cilj daljnje jačanje prava žrtava kaznenih djela u EU-u, uključujući prava žrtava terorizma, Direktiva o borbi protiv terorizma³ uključuje posebne odredbe posvećene žrtvama terorizma i njome se predviđa da države članice osiguravaju da se, uz opće službe za potporu žrtvama ili kao njihov sastavni dio, uspostave službe za potporu i da one budu dostupne odmah nakon terorističkog napada i onoliko dugo koliko je to potrebno,

¹ Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela (SL L 315, 14.11.2012., str. 57.).

² Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela (11840/23).

³ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

NAPOMINJUĆI da je Vijeće u svojim zaključcima o žrtvama terorizma, koje je usvojilo 4. lipnja 2018.⁴, pozvalo države članice da imenuju nacionalne kontaktne točke odgovorne za pružanje informacija o dostupnoj potpori, pomoći, zaštiti i sustavu naknade štete žrtvama terorizma kako bi se olakšala brza razmjena informacija i pomoć u slučaju terorističkog napada,

PREPOZNAJUĆI inicijative EU-a kojima se podupiru i uključuju žrtve terorizma, kao što su Strategija EU-a za prava žrtava (2020. – 2025.) donesena u lipnju 2020., koja se primjenjuje na sve žrtve svih kaznenih djela i u kojoj se posebna pozornost posvećuje najugroženijim žrtvama, i Agenda za borbu protiv terorizma, koju je Komisija predstavila u prosincu 2020. i u kojoj se poziva na pojačanu potporu žrtvama terorizma, Mreža za osvještavanje o radikalizaciji (RAN) putem koje Komisija od 2011. pruža potporu žrtvama terorizma, osobito u okviru posebne radne skupine za žrtve terorizma (RAN VoT), platforma EU-a za prava žrtava kojom se predviđa horizontalniji pristup pravima žrtava, među ostalim pravima žrtava terorizma, okupljajući prvi put sve aktere na razini EU-a relevantne za prava žrtava i Stručni centar EU-a za žrtve terorizma (EU CVT), koji je Europska komisija osnovala kako bi se nacionalnim tijelima i organizacijama za pružanje potpore žrtvama ponudilo stručno znanje, smjernice i potpora,

UVIĐAJUĆI uspjeh koji je EU CVT postigao u fazi pilot-projekta i odluku Komisije da nastavi s novom dvogodišnjom fazom s mogućnošću produljenja za još dvije godine,

UZIMAJUĆI U OBZIR da nisu sve države članice pretrpjele terorističke napade na svojem državnom području niti imaju stanovnike koji su bili žrtve terorizma u drugim zemljama te da stoga opravdano nemaju posebne odredbe u vezi sa žrtvama terorizma,

⁴ 9719/18.

ISTIČUĆI da trenutačan teroristički fenomen ima globalnu i transnacionalnu dimenziju te da je stoga potrebno da sve države članice budu spremne u slučaju terorističkog napada na njihovu državnom području ili u slučaju da tim napadom budu pogođeni njihovi državljani. Trebalo bi usvojiti izvediva i učinkovita rješenja kako bi se postigla dosljedna pripravnost i odgovor u cijeloj Europskoj uniji,

UZIMAJUĆI U OBZIR da se u Izvješću Komisije Europskom parlamentu i Vijeću na temelju članka 29. stavka 2. Direktive o borbi protiv terorizma⁵ zaključuje da, unatoč ukupnom učinku Direktive, ima nedostataka u pogledu prenošenja posebnih odredaba za žrtve terorizma, što bi moglo utjecati na prekogranične žrtve terorizma koje ne primaju pomoć ili potporu prilagođenu njihovim posebnim potrebama,

PRIMJEĆUJUĆI da nisu sve države članice odredile jedinstvenu kontaktnu točku u skladu sa Zaključcima Vijeća o žrtvama terorizma,

UVAŽAVAJUĆI uspostavu jedinstvenih kontaktnih točaka za žrtve terorizma kao posebne mreže u okviru Europske mreže za prava žrtava,

NAPOMINJUĆI da bi, osim potrebe da države članice imaju određenu jedinstvenu kontaktnu točku koja žrtvama terorizma može olakšati pristup pomoći, u neobvezujućem operativnom protokolu trebalo utvrditi najbolje prakse i preporuke za suradnju jedinstvenih kontaktnih točaka u slučaju terorističkog napada koji za posljedicu ima prekogranične žrtve. Mreža jedinstvenih kontaktnih točaka (SCPVOT) izradila je neobvezujući dokument pod nazivom „Operativni protokol za Mrežu jedinstvenih kontaktnih točaka za žrtve terorizma”⁶ kojim se, uzimajući u obzir različite nacionalne okolnosti u državama članicama, može doprinijeti tome da te žrtve dobiju pomoć, potporu, zaštitu i financijsku naknadu u skladu s europskim zakonodavstvom.

⁵ Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću na temelju članka 29. stavka 2. Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (13478/1/21 REV 1 + ADD 1 + COR 1).

⁶ 14763/23.

ISTIČUĆI da politička i opća društvena komponenta terorističkih napada sa sobom nosi potrebu za priznavanjem žrtava terorizma i sjećanjem na njih, čime se podupire proces oporavka žrtava kao pojedinaca i članova zajednice te potiče socijalna kohezija i obrana demokratskih vrijednosti. Ključno je da države članice zaštite sjećanje na žrtve terorizma, i kao čin pravde i kao instrument društvene delegitimizacije terorizma i nasilnog ekstremizma,

PREPOZNAJUĆI središnju ulogu koju bi žrtve terorizma trebale imati u tim politikama sjećanja, osobito njihovu ulogu u podizanju svijesti o terorističkom nasilju putem svjedočanstava, s obzirom na to da je njihov glas moćan alat za podizanje svijesti ljudi o posljedicama terorizma i nasilnog ekstremizma,

ISTIČUĆI doprinos civilnog društva i organizacija žrtava pružanju potpore žrtvama terorizma, skretanju pozornosti na različita pitanja s kojima se suočavaju te politikama sjećanja i delegitimizaciji terorizma i nasilnog ekstremizma.

DRŽAVE ČLANICE POZIVAJU SE DA:

VODE RAČUNA o potrebi da budu spremni za slučaj terorističkog napada i, slijedom toga, imenuju jedinstvenu kontaktnu točku za žrtve terorizma kako bi se olakšalo ostvarivanje prekograničnih prava žrtava i doprinijelo učinkovitoj suradnji svih država članica;

POTIČU svoju jedinstvenu nacionalnu kontaktnu točku na samopromociju, kako bi s njom bila upoznata tijela uključena na nacionalnoj i međunarodnoj razini te da se obvežu da će ažurirati popis kontaktnih točaka Europske mreže za prava žrtava;

RAZMOTRE provedbu najboljih praksi i preporuka uključenih u „Operativni protokol mreže jedinstvenih kontaktnih točaka za žrtve terorizma”, uz potpuno poštovanje nacionalnog zakonodavstva i posebnosti država članica;

POTIČU brzo donošenje ciljane revizije Direktive o pravima žrtava, čiji je cilj osigurati da žrtve kaznenih djela, uključujući žrtve terorizma, mogu u potpunosti iskoristiti svoja prava u EU-u;

POTIČU donošenje mjera kojima bi se osiguralo priznavanje i poštovanje žrtava terorizma promicanjem osposobljavanja stručnjaka koji se bave njima, skretanjem pozornosti medija na postupanje prema žrtvama i poticanjem pristupa u kojem se želje i doprinosi žrtava na odgovarajući način odražavaju na komemorativnim događanjima;

UZMU U OBZIR da se glasovima žrtava terorizma i njihovim svjedočanstvima podiže svijest o posljedicama terorizma i nasilnog ekstremizma za ljude te bi ih stoga trebalo uzeti u obzir u programima i strategijama država članica za sprečavanje nasilne radikalizacije;

PROMIČU politike sjećanja na žrtve terorizma u skladu s pojedinačnim običajima i praksama država članica kako se ne bi zaboravile osobe koje su izgubile život ili su pretrpjele tjelesne ili psihičke ozljede ili su svoju slobodu žrtvovali zbog terorističkog fanatizma; te se politike mogu koristiti i kao instrument za sprečavanje nasilne radikalizacije i

RAZMOTRE načine za olakšavanje razmjene informacija o prekograničnim žrtvama u najboljem interesu žrtava.

OD KOMISIJE SE TRAŽI DA:

POTIČE suradnju između država članica, postojećih struktura EU-a i civilnog društva kako bi se žrtvama terorističkih napada pružila učinkovita potpora neposredno nakon napada i u kasnijoj fazi;

OSIGURA nastavak funkcioniranja EU CVT-a i proširi njegov raspon mjera kako bi mogao zauzeti praktičniji pristup pružanju potpore državama članicama, osobito onima koje su najmanje pripremljene, kada pretrpe teroristički napad, i istodobno olakša nova partnerstva s međunarodnim organizacijama i zemljama koje nisu članice EU-a;

PODUPIRE funkcioniranje mreže jedinstvenih kontaktnih točaka za žrtve terorizma u okviru Europske mreže za prava žrtava organizacijom učinkovite i operativne suradnje među jedinstvenim kontaktnim točkama država članica;

NASTAVI, u bliskoj suradnji s udrugama žrtava, s organizacijom godišnjeg Dana sjećanja EU-a na žrtve terorizma kao čina sjećanja i otpornosti i

OSIGURA da glasovi žrtava i osoba koje su preživjele terorizam budu uključeni u aktivnosti razvijene u okviru Centra znanja EU-a za sprečavanje radikalizacije, koji će se pokrenuti 2024.
